

Chùa Kim Cẩu - Cà Mau: Bảo tồn "hồn cốt" dân tộc giữa dòng chảy hiện đại

ISSN: 2734-9195

14:35 18/03/2026

Ngôi chùa chính là điểm tựa vững chắc để đồng bào Khmer vươn lên, tự tin hòa nhập vào cuộc sống hiện đại mà vẫn giữ vẹn nguyên bản sắc văn hóa dân tộc.

Trong dòng chảy của Phật giáo Nam tông Khmer, ngôi chùa không chỉ là nơi quy ngưỡng tâm linh mà còn là linh hồn của phum sóc, nơi bảo tồn các giá trị nhân văn và trí tuệ của dân tộc. Tại vùng đất Cà Mau, chùa Kim Cẩu (Phường Vĩnh Trạch) đã khẳng định vai trò là một "trạm tiếp sức" kiên trung, nơi thực hiện tâm nguyện "phụng sự chúng sinh là thiết thực cúng dường chư Phật" thông qua những phật sự đổi mới đầy tính nhân văn.

Dưới sự dẫn dắt của Thượng tọa Thạch Thương, nhà chùa đã tạo nên một bước ngoặt lịch sử khi tạm dừng việc xây dựng tự viện để dồn lực cho sự nghiệp giáo dục, kiến tạo những cung đường lòng dân, gìn giữ hồn cốt dân tộc qua con chữ, trở thành điểm tựa vững chãi cho đồng bào vươn lên trong đời sống mới.

Toàn cảnh ngôi chánh điện chùa Kim Cẩu trong lễ Dâng Y Kathina

Khơi nguồn từ tư tưởng "Nhập thế phụng sự"

Trong dòng chảy của Phật giáo Nam tông Khmer, ngôi chùa không chỉ đơn thuần là nơi tôn nghiêm dành cho các hoạt động tín ngưỡng, mà còn là trái tim của phum sóc, nơi lưu giữ hồn cốt văn hóa và là trung tâm giáo dục đạo đức cho cộng đồng. Chùa Kim Cấu, tọa lạc tại khóm Kim Cấu, phường Vĩnh Trạch, tỉnh Cà Mau, từ lâu đã khẳng định vai trò là một "trạm tiếp sức" tinh thần và vật chất vững chãi cho đồng bào.

Nhà chùa đã hiện thực hóa sâu sắc phương châm "tốt đời đẹp đạo". Thay vì chỉ tập trung vào việc xây dựng những pho tượng uy nghi hay chánh điện long lẫy, nhà chùa đã hướng tâm nhìn vào việc giải quyết những nỗi khổ niềm đau thiết thực của nhân gian và đặc biệt là tâm huyết đầu tư cho "nguồn lực con người" thông qua giáo dục. Đây chính là biểu hiện của tinh thần Bồ tát đạo: Phụng sự chúng sinh là thiết thực cúng dường chư Phật.

Thượng tọa Thạch Thương trụ trì cuộc họp thường xuyên với thành viên BQT chùa

I. Kiến tạo lộ trình "Ý Đảng - Lòng dân" qua những cung đường an lạc

Một trong những nỗi trăn trở lớn nhất của Thượng tọa Thạch Thương khi về trụ trì nhà chùa chính là hạ tầng giao thông yếu kém của vùng sâu vùng xa. Những con đường mòn lầy lội không chỉ cản trở việc giao thương của bà con mà còn khiến bước chân đến trường của các em học sinh thêm phần gian nan mỗi khi mùa mưa về. Với quan điểm "Nhà nước làm chưa xuể thì sư cùng Ban Quản trị và phật tử chung tay", nhà chùa đã chủ động đứng ra vận động nguồn lực xã hội. Kết quả là nhiều đoạn đường liên khóm, liên xóm đã được bê tông hóa phẳng lì, nối liền xóm đạo với các khu chợ và trường học.

Việc làm này mang ý nghĩa Phật học sâu sắc:

- + Bối cảnh ba-la-mật: Không chỉ là cho tiền bạc, mà là trao đi phương tiện để cộng đồng thoát khỏi sự đình trệ.
- + Gắn kết cộng đồng: Biến ngôi chùa thành biểu tượng của sự sẻ chia, nơi tiếng tụng kinh hòa quyện cùng nhịp sống phát triển của quê hương.
- + Thúc đẩy dân sinh: Giúp bà con vận chuyển hàng hóa thuận tiện, nâng cao đời sống vật chất, từ đó mới có tâm trí hướng về đời sống tâm linh.

Thượng tọa Thạch Thương đang dạy giáo lý cho các sư

II. Triết lý "Vị nhân sinh": Tạm dừng xây tự viện để xây dựng con người

Điểm đặc biệt và đáng ngưỡng mộ nhất trong phật sự tại chùa Kim Cấu chính là quyết định dừng cảm của Thượng tọa trụ trì: Tạm dừng các công trình xây dựng cơ bản để dồn lực cho giáo dục. Thượng tọa Thạch Thương bày tỏ một quan điểm đầy tính nhân văn: "Xây dựng chùa chiền cũng đã tạm ổn... nên chuyển nguồn tài chính đó đầu tư cho 'nguồn lực con người'".

Sự đầu tư này được hiện thực hóa qua Quỹ hỗ trợ sinh viên – một mô hình hiếm có trong các tự viện hiện nay:

- + Hỗ trợ không phân biệt: Nhà chùa tiếp sức cho tất cả con em phật tử đang theo học đại học, không phân biệt giàu nghèo hay hoàn cảnh kinh tế.
- + Định mức thiết thực: Tùy theo khoảng cách và mức sống tại các thành phố mà sinh viên theo học (Đại học Bạc Liêu, Cần Thơ, hay TP.Hồ Chí Minh), nhà chùa có các mức hỗ trợ tương ứng từ 1 đến 3 triệu đồng vào mỗi dịp Tết Nguyên đán.

+ Tầm nhìn dài hạn: Việc nâng đỡ các em theo học những ngành nghề quan trọng như Y khoa hay Logistics chính là cách bền vững nhất để giúp tương lai của đồng bào Khmer thêm vững chắc.

Quyết định này của nhà chùa đã gieo niềm tin mãnh liệt vào một thế hệ trí thức Khmer mới, nơi con chữ và kiến thức trở thành vũ khí để thoát nghèo bền vững.

Các sư đang học lớp giáo lý sơ cấp lớp T'rây năm học 2025-2026

III. Bảo tồn "hồn cốt" dân tộc giữa dòng chảy hiện đại

Bên cạnh việc ủng hộ tri thức hiện đại, chùa Kim Cấu còn là một "pháo đài" kiên cố trong việc bảo tồn chữ viết và giáo lý truyền thống của dân tộc Khmer. Nếu chữ viết là hơi thở, thì giáo lý là linh hồn của cộng đồng.

Hằng năm, nhà chùa tổ chức các lớp học chữ Khmer hè thu hút từ 70 đến 100 học sinh. Điều đáng quý là kinh phí duy trì các lớp học này lên đến hàng trăm triệu đồng mỗi năm, tất cả đều do nhà chùa tự lực và vận động. Để khích lệ các em, mỗi buổi đến trường, mỗi học sinh đều được hỗ trợ 10 ngàn đồng – một món quà nhỏ nhưng chứa đựng sự quan tâm lớn lao của chư Tăng.

Ngoài ra, hệ thống giáo dục nội tự dành cho các sư cũng được chú trọng đặc biệt:

+ Hệ thống giáo lý Sơ cấp: Các lớp giáo lý Trây - Tô - Ek (Tam – Nhị – Nhất) được giảng dạy xuyên suốt nhằm bồi đắp kiến thức Phật học cho chư Tăng.

+ Tinh thần tinh tấn: Phương châm của nhà chùa là "việc học hành cần phải khẩn trương, còn việc nghỉ ngơi sẽ có sau", cho thấy tinh thần cầu đạo vô cùng nghiêm túc.

+ Giáo dục nhân cách: Thông qua con chữ, các cháu thiếu nhi còn được học về đạo đức, cách sống và lòng hiếu thảo, giúp các em không rời xa nguồn cội.

Anh Danh Thanh Hùng và Chị Tăng Thị Loan chia sẻ niềm vui khi chùa hỗ trợ cho con đi học

IV. Cải cách nếp sống văn minh: Hướng tới sự phát triển bền vững

Để có đủ nguồn kinh phí lo cho sự nghiệp giáo dục và an sinh, Thượng tọa Thạch Thương cùng Ban Quản trị đã thực hiện một bước đi đột phá: Vận động bà con lược bỏ các hủ tục và lễ nghi tốn kém không cần thiết. Đây là một sự chuyển hóa tư duy quan trọng, đưa Phật giáo gần hơn với đời sống văn minh.

Sự đồng lòng của các vị chức sắc và bà con phật tử nơi đây đã chứng minh rằng: Khi đạo pháp đem lại cái lợi thực sự cho xã hội, niềm tin của người dân sẽ ngày càng vững chắc.

Hình ảnh chùa Kim Cấu hiện nay, với những cung đường bê tông phẳng lì và tiếng đọc bài vang vọng dưới mái chùa cổ kính, là minh chứng sống động cho một nền Phật giáo luôn đồng hành cùng dân tộc.

Đường đất được chùa xây dựng đến nhà dân ở vùng sâu

Kết luận

Chùa Kim Cấu không chỉ là điểm tựa tâm linh, mà đã trở thành một biểu tượng của lòng từ bi và trí tuệ trong thời đại mới. Qua việc chăm lo cho đời sống vật chất và nâng tầm đời sống trí tuệ cho thế hệ trẻ, Thượng tọa Thạch Thương đã chứng minh rằng: Con đường ngắn nhất đến với giác ngộ chính là con đường phụng sự nhân sinh. Ngôi chùa chính là điểm tựa vững chắc để đồng bào Khmer vươn lên, tự tin hòa nhập vào cuộc sống hiện đại mà vẫn giữ vẹn nguyên bản sắc văn hóa dân tộc.

Tác giả: **Đờ Ni**